

LEPPÄVIRRRAN KUNNAN KOTIHOIDON MYÖNTÄMISPERUSTEET

Laadittu

20.5.2021

Hyväksytty

Sisällysluettelo

1. KOTIHOIDON MÄÄRITTELY.....	3
2. KOTIHOIDON PALVELUT.....	3
3. KOTIHOIDON MYÖNTÄMISPERUSTEET.....	4
4. TILAPÄISEN KOTIHOIDON MYÖNTÄMISPERUSTEET.....	7
5. PERUSTEET KOTIHOIDON PALVELUSETELIN MYÖNTÄMISELLE.....	7
5.1 TILAPÄINEN KOTIHOIDON PALVELUSETELI.....	8
5.2 SÄÄNNÖLLINEN KOTIHOIDON PALVELUSETELI.....	8
6. LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELU.....	9
7. LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELUA EI VOIDA MYÖNTÄÄ SEURAAVISSA TILANTEISSA....	9
8. KOTIHOIDON TUKIPALVELUT.....	10

1. KOTIHOIDON MÄÄRITTELY

Kotihoidon palveluiden myöntäminen perustuu palvelutarpeen ja toimintakyvyn kokonaisvaltaiseen arviointiin asiakkaan omat voimavarat huomioiden. Kotihoidon toiminta perustuu

- lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) ja –asetukseen (607/83)
- kansanterveyslakiin (66/72)
- terveydenhuoltolakiin (1326/2010)
- lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulaki 80/2012)

sekä Sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton vuonna 2013 antamaan laatusuositukseen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi (julkaisuja 2013:11).

Kotihoito sisältää kotisairaanhoidon ja kotipalvelun. Kotihoidon palvelut tukevat henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Näillä toimenpiteillä ehkäistään erityisesti pitkäaikaishoidon tarvetta. Tavoitteena on, että asiakas voisi asua turvallisesti omassa kodissaan mahdollisimman pitkään.

2. KOTIHOIDON PALVELUT

Kotona **asumista tukevat palvelut** ovat ennaltaehkäisevää ja terveyttä edistävää toimintaa, sisältäen neuvontaa ja palveluohjausta. Kotona asumista tuetaan myös erilaisten tukipalvelujen avulla. Näitä ovat mm. turvapuhelin, turvapaikannin, lääkeautomaatti, videovisitt-etyhteys ja tarvittavat apuvälineet.

Kotihoidon arviointijakso on jakso, jolla kotihoidon asiakkuus alkaa. Arviointijakson aikana arvioidaan asiakkaan kotihoidon palvelujen tarve ja tarvittavien tukipalvelujen tarve. Palvelujen tarve arviointijakson aikana arvioidaan moniammatillisesti ja yhteistyössä myös asiakkaan

lähiverkoston kanssa. Arviointijakson kesto on kolmesta kuuteen viikkoa, riippuen asiakkaan kokonaistilanteesta. Arviointijaksosta peritään vuorokausi maksu. Palveluohjaajan laatima palvelutarpeen arviointi on asiakkaalle maksutonta palvelua ja edeltää kotihoidon arviointijaksoa.

Säännöllinen kotihoito on asiakkaan tarpeiden mukaista toimintakykyä parantavaa tai ylläpitävää ja kuntoutumista tukevaa hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista hoitoa. Säännöllisestä kotihoidosta peritään tuloihin perustuva maksu.

Tilapäinen kotihoito on määräaikainen kotihoidon palvelu. Tilapäisestä kotihoidosta peritään kertamaksu. Tilapäisen kotihoidon palveluita ovat esimerkiksi ompeleiden poisto, verikokeiden otto ja lääkeinjektioiden antaminen. Tilapäiseen kotihoitoon pääsyyn täytyy olla terveydellinen syy ja arvioinnin tekee kotihoidon palveluohjaaja.

Lapsiperheiden kotipalvelu on tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen.

3. KOTIHOIDON MYÖNTÄMISPERUSTEET

Kotihoidon palvelujen lähtökohtana on asiakkaan kunnioittaminen, asiakkaan oikeus päättää omista asioistaan, asiakkaan ja läheisten osallisuus sekä palvelujen oikea-aikaisuus ja turvallisuus sekä kuntoutumisen edistäminen ja toimintakyvyn parantuminen. Kotihoidon tehtävänä on neuvonnan, palveluohjauksen, toimintakykyä ylläpitävän ja kuntoutumista edistävän toiminnan avulla turvata omassa kodissaan asuvien asiakkaiden tarvitsemat hoito- ja hoivapalvelut.

Uuden asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin tekee palveluohjaaja yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiverkostonsa kanssa. Kotihoidon sisältö määräytyy kunkin asiakkaan yksilöllisen hoivan ja palvelun tarpeen mukaan ja perustuu palveluohjaajan ammatilliseen arvioon. Palvelutarpeen arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa kunnioitetaan asiakkaan itsemääräämisoikeutta.

Sosiaalihuoltolakiin (40a §) ja laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista (15 §) liittyvissä palvelutarpeen arviointitehtävissä asiakkaaseen otetaan yhteyttä viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta

palvelutarpeen arvioimiseksi. Asiakkaan kotiutuminen sairaalasta kotihoitoon edellyttää uusissa asiakassuhteissa sekä tarvittaessa myös entisissä asiakassuhteissa hoitokokouksen järjestämistä ennen kotiutumista. Terveystieteiden ammattihenkilön on ilmoitettava kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle iäkkään henkilön kotiutumisesta terveydenhuollon laitoshoidosta. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen kotiuttamista. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 25 §)

Kotihoidon asiakkuus alkaa aina kotihoidon arviointijaksolla. Osa kotihoidon palveluista voidaan tuottaa erilaisten teknologisten välineiden avulla (esim. etähoiva laite tai lääkeautomaatti). Mikäli palvelutarpeen arvioinnissa on todettu, asiakkaalle pystytään toteuttamaan kotihoidon käynnit turvallisesti etähoivan avulla, on se ensisijainen asiakkaalle tuotettava palvelu.

Kotihoidon palvelut kohdennetaan pääsääntöisesti paljon apua ja hoitoa kotona tarvitseville asiakkaille. Kotihoidon palvelujen myöntämisen perusteet ja sisältö koskevat kunnallista kotihoitoa sekä palvelusetelillä tuotettua kotihoitoa.

MYÖNTÄMISEN PERUSTEITA OVAT

- Asiakkaan toimintakyky on selvästi alentunut ja hän tarvitsee apua päivittäisissä perustoiminnoissa kuten ruokailu, peseytyminen, wc-käynnit, pukeutuminen, muu perushoito ja lääkehoito. Toimintakyky arvioidaan mittareita (Rava, MMSE, MNA, GDS15, FRAT) käyttäen.
- Mittarit ohjaavat asiakkaaksi ottamisen perusteita, mutta eivät koskaan yksin määritä asiakkaan palvelun tarvetta ja toimintakykyä. Kokonaistilanne arvioidaan yksilökohtaisesti palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä.
 - Kotihoidon suuntaa antava RaVa-indeksi on >1,7 ja alle 3,49.
 - Kotihoidon suuntaa antava MMSE (muistitesti) on alle 24.
 - GDS15-testi (myöhäsiän depressioseula). Testistä yli 6 pistettä saaneille suositellaan lääkärin tai mielenterveysneuvolan vastaanotolla käyntiä ja jatkohoidon arviota.
- Asiakas tarvitsee sairauksiensa tai alentuneen toimintakykynsä vuoksi sairaanhoitoa, mutta ei kykene saattajankaan avustamana käyttämään kodin ulkopuolisia avohoidon palveluja.
- Voimakas turvattomuuden tunne, selvitetään mahdollisuus etähoivaan
- Asiakkaalla on omaishoitaja, joka tarvitsee kotihoitoa oman jaksamisensa tueksi. Arvion palvelun tarpeesta tekee palveluohjaaja asiakaskohtaisesti.

- Asiakas kotiutuu sairaalasta ja tarvitsee apua/tukea kotiutumisen turvaamiseksi. Kotiutumisvaiheen jälkeinen hoito arvioidaan tilannekohtaisesti. Kotiutuspalaveri järjestetään ennen kotiuttamista sidosryhmien kesken.
- Asiakas on saattohoidossa. Asiakkaan hoito toteutetaan yhteistyössä omaisten kanssa.
- Asiakkaan palvelujen tarve on korkeintaan 65 tuntia kuukaudessa.

Kotihoidon palveluita myönnettäessä voi tulla eteen sellaisia tilanteita, joissa kotihoidon työntekijöiden työturvallisuus on huomioitava. Työturvallisuuteen kuuluu myös asiakkaalle myönnettyjen apuvälineiden käyttöön sitoutuminen. Kotihoidon järjestämisessä voidaan käyttää harkintaa, mikäli asiakas tai omaiset käyttäytyvät uhkaavasti kotihoidon henkilökuntaa kohtaan. Kotihoidon palveluja järjestettäessä kotiympäristön tulee olla työturvallinen kotihoidon työntekijöille. Mikäli asiakas on päihtynyt, tarkistetaan yleistila ja hoitokäynti tehdään myöhemmin. Tilanteen toistuesssa jatkohoidosta neuvotellaan. Ennen mahdollista palveluiden lopettamispäätöstä asiakasta tai hänen laillista edustajaansa on kuultava. Palvelut lopetettaessa asiakkaalle tehdään asiasta kirjallinen päätös, johon on valitusoikeus. Palvelut pyritään järjestämään muulla tavoin.

KOTIHOITOA EI VOIDA MYÖNTÄÄ

- Asiakkaalle, jonka avun tarve on vähäistä (harvemmin kuin kolme kertaa viikossa, täytyy olla perustellut syyt, kuten esimerkiksi taloudelliset syyt, sotainvalidi, vamma-aste 20 % tai yli, sairaudentunnottomuus tms.)
- Asiakkaalle, joka kykenee hakeutumaan muiden sosiaali- ja terveystalvelujen piiriin.
- Asiakkaalle, joka tarvitsee apua vain siivouksessa, vaatehuollossa tai aterioiden valmistuksessa.
- Asiakkaalle, joka tarvitsee apua vain peseytymisessä. Tällöin ohjataan yksityisen palveluntuottajan piiriin.
- Asiakkaalle, joka ei sitoudu yhteistyöhön tai ei halua palvelua, vaikka ymmärtäisi sen olevan välttämätöntä terveytensä kannalta.
- Asiakas ei anna lupaa tietojensa katseluun ja/tai kirjaamiseen asiakastietojärjestelmään.
- Asiakkaalle, jonka asiaton käytös ei muutu kehotuksista/neuvotteluista huolimatta. Kotihoidon henkilökunnan koskemattomuutta ei voida turvata.

4. TILAPÄISEN KOTIHOIDON MYÖNTÄMISPERUSTEET

- Taloudelliset syyt
- Asiakkaan on vaikea poistua asunnosta saattajan avustamanakin.
- Asiakkaan hoitoon pääsy vaatii ambulanssikuljetuksen (esimerkiksi leikkaushaavan hoito)
- Sotainvalidi, jonka haitta-aste on joko 20% tai yli.
- Tehdään kotiin vain, mikäli asiakas ei terveydellisistä syistä pysty hakemaan palvelua terveysasemalta.
- Tilapäinen koti- ja kotisairaanhoidon ohjataan pääsääntöisesti yksityisille palveluntuottajille.

TILAPÄISTÄ KOTIHOITOA EI VOIDA MYÖNTÄÄ

- Verikokeiden ottamiseen (mm. INR-kokeet), poikkeuksena omaishoidontuen asiakkaat
- Lyhytaikaisiin haavahoitoihin, jotka voi toteuttaa avohoidon palveluna tai yksityisen palveluntuottajan palveluna
- Lääkeinjektioiden ja rokotusten antamiseen
- Yksittäisiin sairaanhoidollisiin toimenpiteisiin (esim. ompeleen poistot)

5. PERUSTEET KOTIHOIDON PALVELUSETELIN MYÖNTÄMISELLE

Palveluseteliä voidaan käyttää vaihtoehtona kunnan itse tuottamalle kotihoidolle ja asiakkaan tulee olla suostuvainen palvelusetelin vastaanottamiseen. Asiakkaalla ei ole yksinomaista oikeutta vaatia palveluseteliä, vaan sen käytöstä päättää kotihoidon viranhaltija. Palveluseteli on aina määräaikainen ja asiakkaan palvelun tarvetta arvioidaan tarvittaessa.

Leppävirran kunta päättää kotihoidon palvelusetelin käyttöönotosta ja hyväksyy palvelusetelituottajat sekä tekee päätöksen palvelusetelin myöntämisestä asiakkaalle kulloisenkin tarpeen ja kunnan palveluseteliin varattujen määrärahojen puitteissa.

Tilapäisen ja säännöllisen kotihoidon palvelusetelin myöntämisen päätös perustuu asiakkaalle tehtyyn palveluohjaajan palvelutarpeen arviointiin sekä asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Asiakas saa palvelusetelin myöntämisen jälkeen itse valita haluamansa kunnan hyväksymän palveluntuottajan. Palvelusetelituottaja sopii asiakkaan kanssa palvelun suorittamisen ajankohdasta ja sisällöstä palvelusetelipäätöksen mukaisesti.

Asiakas voi halutessaan ostaa omakustanteisesti lisäpalveluja palvelusetelituottajalta. Mikäli asiakas ostaa yrittäjältä muita hoito- ja palvelusuunnitelman ulkopuolisia palveluita, on hänellä mahdollisuus saada näistä maksuista kotitalousvähennystä, mikäli nämä palvelut ovat kotitalousvähennyskelpoisia.

5.1 TILAPÄINEN KOTIHOIDON PALVELUSETELI

Asiakkaalle myönnettävien palvelusetelien määrä riippuu hoidon- ja palveluntarpeesta ja määritellään aina asiakaskohtaisesti hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Tilapäisen kotihoidon palveluseteli on tarkoitettu Leppävirran kunnassa seuraaville asiakasryhmille:

- kaihileikkauksen yhteydessä tarvittava määräaikainen silmätippojen tiputuksessa avustaminen.
- lyhytaikainen hoiva sairaalasta kotiutumisen jälkeen.

5.2 SÄÄNNÖLLINEN KOTIHOIDON PALVELUSETELI

Säännöllisen kotihoidon toteuttamiseksi myönnettyt palvelusetelit kattavat asiakkaalle laadittuun hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjatut palvelut sekä niiden toteuttamiseen kuluvat tuntimäärät. Palvelusetelin arvon ylittävän osuuden asiakas kustantaa itse. Palveluseteli on henkilökohtainen ja sillä voi ostaa vain hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovittuja palveluja. Palvelutarpeen muutoksista täytyy viipymättä ilmoittaa kunnan palveluohjaajalle, jolloin arvioidaan asiakkaan palvelujen tarve uudelleen palvelutarpeenarvioinnilla.

6. LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELU

Uuden lapsiperheen kotipalvelun tarvetta arvioi palveluohjaaja yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiverkostonsa kanssa. Lapsiperheiden kotipalvelu voi olla säännöllistä tai tilapäistä. Palvelu on säännöllistä silloin, kun perheessä käydään vähintään kerran viikossa, 2-3 tuntia kerrallaan. Suunnitelmaan perustuva säännöllinen palvelu kestää enintään kolme kuukautta kerrallaan. Kotipalvelu on tilapäistä, jos käyntikertoja perheessä on 1-3 kerrallaan.

Myöntämisen perusteina ovat:

- raskauteen tai synnytykseen liittyvä perheen palveluntarve
- vauvan hoitoon liittyvä tuen tarve
- monikko- ja /tai suurperheeseen liittyvä tuen tarve
- aikuisen tai lapsen sairastumisesta johtuva lyhytaikainen avuntarve
- perheenjäsenen kuolema
- asioinnin tarve, esim. lääkärin määräämät sairaala- tai terapiakäynnit
- vanhemman äkillinen tai pitkäaikainen väsymys tai uupumus
- vanhemman kirurginen toimenpide (aikaraja, kotiutussuunnitelma hoitotahon kanssa)
- äkillinen lapsen sairaus tai vamma (kotipalvelu auttaa tilapäisesti hoidossa)
- äkillisestä kriisistä tai muusta erityistilanteesta johtuva käytännön avuntarve

7. LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELUA EI VOIDA MYÖNTÄÄ SEURAAVISSA TILANTEISSA

- siivouksen tarve
- äkillinen lapsen sairastuminen, jos vanhemmalla on oikeus jäädä hoitamaan lasta
- työssäkäynti, kotona tehtävä etätö, opiskelu tai luennolla käynti
- vanhempien harrastuksen tai yhteisten menojen vuoksi
- henkilökohtaisen avustajan tarve
- parisuhteen hoito

8. KOTIHOIDON TUKIPALVELUT

Leppävirran kunta järjestää tukipalveluina ateria- ja turvapalveluja, omaishoidon tukea sekä päivätoimintaa. Tukipalvelujen tarve arvioidaan tekemällä palvelutarpeen arviointi, jolloin kartoitetaan myös asiakkaan läheisten mahdollisuudet auttaa. Kunta ei tuota siivous- ja asiointipalveluja.